

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/102/2019
Identifikačné číslo spisu: 5915202998
Dátum vydania rozhodnutia: 13.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5915202998.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. F., trvalým pobytom v N., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, za ktorú koná konateľ JUDr. Ivan Syrový, PhD., IČO: 47 232 765, proti žalovanému Ústav na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, so sídlom v Ružomberku, Dončova 6, IČO: 00 738 379, o zaplatenie 1 140,80 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 7Cpr/2/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. januára 2018 sp. zn. 9CoPr/8/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. marca 2017 č.k. 7Cpr/2/2015-163 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 140,80 € spolu s úrokom z omeškania špecifikovanom vo výrokovej časti rozhodnutia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 1 ods. 1, § 2 ods. 2, § 188a ods. 1, § 188a ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, § 44 ods. 2, ods. 4 až ods. 8, § 45 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 6 až ods. 8 rozkazu č. 2 o zabezpečovaní ochrany Zborom väzenskej a justičnej stráže Zbierka rozkazov Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky ročník 2014, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1, § 10c Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Uviedol, že žalobca v čase rozhodnom trvania služobného pomeru od 1. apríla 2012 do 31. marca 2015 bol zaradený do funkcie zástupcu vedúceho zmeny úseku strážnej a eskortnej činnosti oddelenia ochrany Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobca bol u žalovaného zaradený v strážnej zmene a vykonával službu v nepretržitých 12-hodinových službách s nástupom do služby v rannej dobe 5:45 hod. a s nástupom do nočnej zmeny o 17:45 hod., pričom strážna služba končila v rannej dobe 5 minút po 6:00 hod. a v nočnej zmene 5 minút po 18:00 hod., t.j. žalobca vykonával činnosti v časovom horizonte sumárne 20 minút pripadajúcich na

jednu službu, pričom sa jednalo o výkon činností, ktoré mu ukladá interný predpis § 44 a § 45 rozkazu č. 2 o zabezpečovaní ochrany Zborom väzenskej a justičnej stráže Zbierka rozkazov ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a zároveň žalobca konal aj na základe denného rozkazu riaditeľa žalovaného. Súd mal taktiež z vykonaného dokazovania preukázané, aké sú povinnosti vedúceho zmeny v čase 15 minút pred začiatkom a 5 minút po jej skončení, t.j. aké činnosti musel žalobca v tomto čase vykonávať (a ktoré súd prvej inštancie podrobne špecifikoval v odôvodnení rozhodnutia.). Súd vec právne posúdil s poukazom na § 188a ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., podľa ktorého výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo pokyn nadriadeného, keď dospel k záveru, že žalobca vykonával v čase 15 minút pred začatím strážnej zmeny a aj 5 minút po jej skončení svoje oprávnenia a povinnosti vyplývajúce zo služobného pomeru vo funkcii zástupcu vedúceho zmeny úseku strážnej a eskortnej činnosti oddelenia ochrany žalovaného na základe rozkazu Ministra spravodlivosti SR č. 2 o zabezpečovaní ochrany Zborom väzenskej a justičnej stráže Ministra spravodlivosti SR ročník 2014, ako aj na základe denného rozkazu riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody tak, ako boli súdom podrobne popísané. Súd mal za to, že tieto úkony realizované žalobcom v danom čase sú výkonom štátnej služby. V tejto súvislosti považoval za potrebné zdôrazniť, že za nesplnenie úloh uložených rozkazmi by bol žalobca disciplinárne potrestaný, keďže je povinnosťou príslušníka ZVJS v zmysle § 48 ods. 3 písm. a/ citovaného zákona plniť si svedomite úlohy, ktoré sú mu uložené okrem iného rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, ak bol s nimi riadne oboznámený a v zmysle § 52 ods. 1 citovaného zákona je zavinené porušenie povinnosti príslušníka ZVJS, pokiaľ nie je trestným činom alebo priestupkom, kvalifikované ako disciplinárne previnenie, za ktoré v zmysle § 53 citovaného zákona mu možno uložiť disciplinárne opatrenie. Súd zároveň dospel k záveru, že uvedené činnosti nemožno zaradiť pod pojem úkony vykonávané v priamej súvislosti s vykonávaním štátnej služby (§ 188a ods. 3 citovaného zákona), nakoľko nejde o úkony potrebné na výkon štátnej služby, úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom služby alebo po jej skončení. Ide o výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, resp. o činnosť vykonávanú na rozkaz, ktoré činnosti sú pojmovovo zaradené nepochybne pod výkon štátnej služby (§ 188 ods. 1), predmetné činnosti vykonávané žalobcom vo funkcii zástupcu vedúceho zmeny v čase 15 minút pred začatím strážnej zmeny a 5 minút po skončení strážnej zmeny z hľadiska ich povahy (napr. rozdelenie strážnej zmeny, samotné vystriedanie príslušníkov na strážnych stanovištiach), procedúry, ktorá sa na ne vzťahuje (napr. velenie, podávanie hlásení), resp. závažnosti vykonávaných činností (napr. nabitie, vybitie zbrane) sú nevyhnutným predpokladom výkonu strážnej zmeny, tzn. možno konštatovať, že je nepredstaviteľné riadne uskutočnenie strážnej zmeny bez ich vykonania. Uvedenému záveru zodpovedá aj skutočnosť, že sa jedná o činnosti vykonávané na rozkaz. Porovnávať tieto činnosti (odovzdanie a prevzatie zmeny) s činnosťami vykonávanými v niektorých civilných zamestnaniach pred začiatkom pracovnej doby, resp. po jej ukončení je nenáležité, nakoľko v tomto prípade ide o plnenie úloh príslušníkom ZVJS v služobnom úrade, ktoré mu vyplývajú z funkcie, do ktorej bol zaradený. Súd sa nestotožnil s argumentom žalovaného týkajúcim sa viacerých významov pojmu rozkaz, nakoľko to považoval za irelevantné. Je bez akýchkoľvek pochybností, že bolo povinnosťou žalobcu plniť úlohy stanovené rozkazmi. Na základe uvedeného skonštatoval, že žalobcovi za dané činnosti, ktoré predstavujú výkon štátnej služby podľa § 188a ods. 1 citovaného zákona, patrí služobný príjem v zmysle § 84 citovaného zákona. V konaní bolo nesporné, že za čas 20 minút pri každej strážnej službe nebol žalobca platovo ohodnotený a preto nárok žalobcu voči žalovanému zodpovedajúcemu rozdielu výšky služobného platu, ktorý by mal dostať so zarátaním predmetných 20 minút pri každej službe a výšky služobného príjmu, ktorý reálne dostal za obdobie od 1. apríla 2012 do 31. marca 2015 v celkovej sume 1 140,80 €, je dôvodný v celom rozsahu, čo do základu aj výšky. V priebehu sporu žalobca doplnil aj podrobné vyčíslenie nároku za jednotlivé mesiace v rozhodnom období. Preto súd žalobe v celom rozsahu vyhovel, čo do požadovanej istiny a aj jej príslušenstva. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný.

2. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 11. januára 2018 sp. zn. 9CoPr/8/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a vykonal potrebné dokazovanie a

následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, keď dospel k záveru, že ani žalovaný vo svojom odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery. Mal za to, že z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a závermi na strane druhej. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam uviedol, že žalobca na základe vyjadrenia žalovaného doplnil a objasnil skutkové tvrdenia, na základe ktorých sa domáhal svojho nároku, pričom súd nie je jeho právnym názorom viazaný, keďže je v rámci zásady iura novit curia (právo pozná súd), ktorou je konanie ovládané, povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Uviedol, že predmetom posúdenia veci je, či zástupca vedúceho zmeny a nie príslušníci zboru určení do výkonu strážnej služby nad rámec 12- hodinovej služby v nerozporovanom rozmedzí vykonával štátnu službu, za ktorú má nárok na služobný príjem, resp. sa jednalo o úkony v priamej súvislosti s jej výkonom, za ktorý mu služobný príjem nepatrí. Súdom prvej inštancie zistený výkon oprávnení a povinností, resp. činností (§ 188a ods. 1 zákona) žalobcom ako zástupcom vedúceho zmeny vo vzťahu k príslušníkom určeným do výkonu strážnej služby jednoznačne výkonom štátnej služby je, keďže ich vykonáva vo vzťahu k nim a vyplývajú mu zo služobného pomeru, resp. rozkazu, pričom predmetom posúdenia uvedené nebolo u príslušníkov. Odvolací súd ďalej uviedol, že aj keď sú aj úkony vykonávané v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby na rozkaz (napr. lekárska prehliadka), podstatné na ich rozlíšenie od výkonu štátnej služby je, či sú na základe nich plnené úlohy zboru väzenskej a justičnej stráže (§ 1 ods. 3, ods. 4 písm. a/, § 2 ods. 1 a ods. 2 zákona), o čo sa pri lekárskej prehliadke určite nejedná (a preto nemožno mať za ňu príjem) a za nesplnenie čoho podľa povahy konania (§ 56 ods. 2 zákona) hrozí zrejme iný postih ako pri neplnení úloh štátnej služby. Zároveň mal za to, že rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Sžo 25/2011 nie je na daný prípad aplikovateľné, pretože sa týka preskúmania zákonnosti rozhodnutia, ktorým bol prepustený profesionálny vojak podľa § 70 ods. 1 písm. d/ zákona č. 346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl SR zo služobného pomeru z dôvodu, že pred nástupom do nepretržitej zmeny mu bola pri kontrole vojenskou políciou zistená prítomnosť alkoholu v dychu a štátna služba príslušníkov zboru väzenskej a justičnej stráže má samostatnú právnu úpravu, keď dotknutý vojak porovnateľne vystupoval v pozícii kontrolovaného príslušníka zboru väzenskej a justičnej stráže určeného do výkonu strážnej služby a nie v porovnateľnej pozícii žalobcu ako zástupcu veliteľa strážnej zmeny, pričom ďalšie námietky žalovaného (dopad na štátny rozpočet a zaťaženosť súdov) považoval pre posúdenie nároku žalobcu v danej veci taktiež za irelevantné. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“ alebo „žalovaný“). Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nedostatočne odôvodnené. V tejto súvislosti namietal, že v danej veci došlo k justičnému omylu vydaním napadnutého rozhodnutia, z dôvodov spočívajúcich v aplikácii nesprávnych právnych noriem, keď súdy podľa jeho názoru svojvoľne aplikovali nesprávne právne normy na zistený skutkový stav a nepoužili do úvahy prichádzajúce právne normy. Právne závery prezentované konajúcim súdom v napadnutom rozsudku, považoval za extrémne nesúladne s vykonanými skutkovými zisteniami. V tejto súvislosti namietal, že súdy opomenuli v danej veci aplikovať ustanovenia zákona č. 4/2001 o Zbore väzenskej a justičnej stráže. Preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považoval za arbitrárny (poznámka dovolacieho súdu teda de facto namietal jeho nepreskúmateľnosť). Navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu považoval dovolanie žalovaného za neprípustné a navrhoval, aby ho dovolací súd zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala v stanovenej

lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. V danom prípade žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Žalovaný v súvislosti s uvedenou vadou (§ 420 písm. f/ CSP) namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, jeho arbitrárnosť, t.j. jeho nepreskúmateľnosť.

12. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalovaný tak neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje,

nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

14. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

15. Pokiaľ dovolateľ v súvislosti s vadou podľa § 420 písm. f/ CSP mienil namietat', že k uvedenej vade došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie, dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď aj R 24/2017).

16. Dovolateľ dovolaním napadol aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania. Uvedený výrok (aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej) má charakter uznesenia. Dovolací súd uvádza, že dovolanie nie je prípustné ani v tejto časti. V zmysle § 419 CSP je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, ak to zákon pripúšťa. Jeho prípustnosť je však v danom prípade podľa § 420 CSP vylúčená, nakoľko sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej ani také, ktorým sa konanie končí. Navyše dovolací súd poznamenáva, že prípustnosť dovolania je rovnako vylúčená aj podľa § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP.

17. V danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodit' z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

18. Úspešnému žalobcovi súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.